

Nom de l'assignatura	GEOGRAFIA REGIONAL
Crèdits ECTS	9 ECTS
Caràcter de l'assignatura	Obligatòria
Requisits exigits per a cursar l'assignatura	Comprensió escrita de l'anglès i el francès.
Llengua en què s'imparteix	Català
Professorat de l'assignatura	Nom de la professora: Mireia Baylina Ferré
	Despatx: B9/1042
	Correu electrònic: mireia.baylina@uab.es
	Horari tutories: per determinar

Objectius

L'assignatura té per objectiu donar una aproximació teòrica i metodològica a l'estudi regional en geografia. El programa es divideix en tres parts: la primera part és una introducció extensa a la geografia regional, en la que es pretén situar la perspectiva de regional en el conjunt de la disciplina geogràfica i donar a conèixer les bases conceptuals de l'estudi regional. La segona part es dedica íntegrament a l'estudi de la geografia regional tradicional o la geografia regional francesa/vidaliana, base de la tradició regional en geografia. Finalment, la tercera part es centra en l'evolució de l'enfocament regional en geografia després de l'etapa de crisi de la geografia regional clàssica, fins arribar a l'anàlisi de l'anomenada "nova geografia regional" en el marc actual de la interrelació entre el global i el local.

L'assignatura vol mostrar la importància de la geografia regional en la història de la disciplina i en particular, de l'anàlisi regional actual. En el context de la compressió del temps i de l'espai augmenten les diferències regionals econòmiques, polítiques i socials amb el conseqüent reforçament del paper de les regions i les localitats. En aquest context, l'anàlisi regional és fonamental per a explicar el desajust entre les transformacions econòmiques i socials i la distribució espacial de la riquesa, entre altres. Més concretament, es pretén:

- Entendre i valorar la importància del concepte de regió en geografia i les diferents accepcions segons les escoles de pensament geogràfic.
- Valorar el concepte de regió com un marc d'interacció social, econòmica, política i cultural.
- Comprendre i saber utilitzar el concepte actual de regió en el context de la interrelació entre el local i el global, i aplicar-lo a diferents escales d'anàlisi.
- Analitzar i proposar criteris de regionalització del territori.
- Valorar la importància dels estudis regionals en geografia.
- Desenvolupar les capacitats de treball autònom i de treball en equip.

Continguts

I PART. INTRODUCCIÓ A LA GEOGRAFIA REGIONAL

Bloc 1. Les divisions de la geografia: Geografia general i Geografia regional

Bloc 2. Geografia regional del món: una perspectiva global

II PART. LA GEOGRAFIA REGIONAL TRADICIONAL

Bloc 3. El concepte de regió i la construcció de la geografia regional: L'escola regional francesa

III PART. L'ETAPA DE CRISI I EL RESSORGIMENT: UNA NOVA GEOGRAFIA REGIONAL PER A NOVES REGIONS GEOGRÀFIQUES

Bloc 4. Ressorgiment de la geografia regional a partir del diàleg Geografia & Economia: la ciència regional

Bloc 5. La regió com un espai de referència social en la geografia radical

Bloc 6. La concepció humanista de l'espai i del lloc: el món viscut

Bloc 7. La regió i el lloc en el temps de la globalització

Bloc 8. Treballant amb el "lloc"

Metodologia docent

Els continguts de l'assignatura es desenvoluparan mitjançant les següents activitats:

- Exposicions orals de la professora.
- Lectura de llibres i articles (activitat individual dels estudiants complementària al treball d'aula).
- Discussió col·lectiva dels dossiers de lectures a l'aula.
- Exposició de les idees dels textos i preparació del debat col·lectiu (2-3 *discussants* per dossier)
- Realització de pràctiques a l'aula, al laboratori d'informàtica i a l'hemeroteca d'Humanitats
- Seguiment tutoritzat de les lectures i els exercicis pràctics.

Pràctiques

1. Pràctiques a l'aula

Hi ha una activitat pràctica per a cada bloc temàtic, de diferent extensió. Cadascuna s'explicarà a l'aula que convingui i tindrà una durada diferent (que s'indicarà el primer dia) segons el grau de dificultat i/o necessitat de temps. La professora guiarà col·lectivament el desenvolupament de la pràctica. Les pràctiques són individuals i en grups de 2 ó més persones i s'entreguen el dia que comença la pràctica següent (també indicat per la professora el dia en que s'inicia). El dia dedicat a les pràctiques és el dimecres.

2. Actuació com a *discussant* de les lectures obligatòries.

Implica la preparació i exposició oral de l'anàlisi dels textos a l'aula per part de 2 persones (generalment). La preparació comporta el plantejament del debat (preparació de preguntes i suggerència de temes) i el seguiment del mateix.

El dia de discussió de textos és un dimarts cada 3 setmanes (la professora anunciarà el calendari a inici del quadrimestre).

3. Participació en les discussions dels textos a classe.

La resta d'alumnat, que ha llegit i s'ha preparat els textos prèviament, participa activament en el debat sobre els mateixos i pot plantejar també qüestions per discutir.

Avaluació

La comprovació que s'han assolit els objectius generals i específics senyalats anteriorment es farà a partir de 2 exàmens (a meitat i a final de curs) (o un de final, pels qui ho desitgin), l'assistència a 2 conferències obligatòries anunciades a començament de curs (50%), les pràctiques (35%), l'actuació com a *discussant* i la participació en els debats a l'aula (10%), i una sortida científica (5%).

Dels exàmens es valorarà el nivell de coneixement del tema, la pertinència de la resposta, la claredat explicativa i l'argumentació. De les exposicions orals, la comprensió i anàlisi dels textos, la capacitat crítica per abordar-los, la capacitat d'establir analogies i diferències entre ells, la síntesi i estructuració dels continguts, la claredat expositiva, la relació amb altres continguts de l'assignatura, i la presentació a l'aula. De la participació en les discussions l'aportació d'idees al debat. Finalment, de les pràctiques: la puntualitat en el lliurament, la presentació formal, la realització correcta de l'exercici i la qualitat del mateix.

La nota final dels dos exàmens es farà a partir de la mitjana sempre que la nota sigui de 5 o superior. Si l'examen es suspèn, es pot repetir, al juny o setembre, segons la part que sigui (primera o segona). Per poder ser avaluat/da cal fer l'examen final (o els dos parcials). Les pràctiques no presentades a temps compten com a 0 en el còmput de l'alumne/a i fan promig amb les altres. La nota final de l'examen, sempre que sigui 5 ó superior, fa promig amb les altres.

Hi haurà una segona convocatòria d'avaluació al setembre, aplicant els mateixos criteris que la primera convocatòria.

Bibliografia i materials específics

Bibliografia general

- ALBET, Abel (1993), "La nueva geografía regional o la construcción social de la región" a *Anales de Geografía de la Universidad Complutense*, 13: 11-29
- ALBET, Abel (2001), "¿Regiones singulares o regiones sin lugares? Reconsiderando el estudio de lo regional y lo local en el contexto de la geografía postmoderna", *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*, 32: 35-52
- ALBET, Abel & GARCIA RAMON, Maria Dolors (1998), "Teoria i mètodes de la geografia regional", a M. Pallarès & A. Tulla (eds.), *Geografia Regional*, Universitat Oberta de Catalunya, pp. 9-59
- ALLEN, John & MASSEY, Doreen & COCHRANE, Allan (1998), *Rethinking the region*, London, Routledge
- BOLETÍN DE LA ASOCIACIÓN DE GEÓGRAFOS ESPAÑOLES (1980), *La región y la geografía española*, Valladolid, Asociación de Geógrafos Españoles
- BOLETÍN DE LA ASOCIACIÓN DE GEÓGRAFOS ESPAÑOLES (2001), *Región y Geografía regional*, 32, Murcia, Asociación de Geógrafos Españoles
- BURGUEÑO, Jesús (2003), *Història de la divisió comarcal*, Barcelona, Rafael Dalmau
- BUTTNER, Anne (1980), *Sociedad y medio en la tradición geográfica francesa*, Vilassar de Mar, Oikos-Tau
- CASTILLO, José Manuel (1993), *Análisis geográfico regional y región. Entre la tradición geográfica y las tendencias disciplinares recientes*, Maracena (Granada), Instituto de Estudios Almerienses
- CLAVAL, Paul (1990), "La nova regió a final del segle XX", *La regionalització del territori i els ens intermedis* Barcelona, Diputació de Barcelona, pp. 125-130

- CLAVAL, Paul (1993), *Initiation à la géographie régionale*, Paris, Nathan Université
- FRÉMONT, Armand (1976), *La région, espace vécu*, Paris, PUF
- GARCIA RAMON, Maria Dolors; NOGUÉ, Joan & ALBET, Abel (1992), *La práctica de la geografía en España*, Vilassar de Mar, Oikos-Tau
- GILBERT, Anne (1988), "The new regional geography in English and French speaking countries" a *Progress in Human Geography*, 12 (2): 208-228
- HIGUERAS ARNAL, Antonio M. (2003), *Teoría y método de la geografía. Introducción al análisis geográfico regional*, Zaragoza, Prensas Universitarias de Zaragoza, Colección textos docentes, 99
- JOHSTON, R.J. et al. (1990), *Regional Geography. Current developments and future prospects*, London, Routledge
- MASSEY, Doreen (1984), "Introduction. Geography matters" a D. Massey & J. Allen (eds.), *Geography matters! A reader* (pp. 1-11), Cambridge, Cambridge University Press/The Open University
- MENDEZ, Ricardo & MOLINERO, Fernando (2002), *Espacios y sociedades. Introducción a la geografía regional del mundo*, Barcelona, Arie
- NOGUÉ, Joan (1989), "Espacio, lugar, región: hacia una nueva perspectiva geográfica regional", *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*, 9: 63-79
- ORTEGA VALCÁRCEL, José (2000), *Los horizontes de la geografía. Teoría de la geografía*, Barcelona, Ariel
- PALLARÈS, Montserrat & TULLA, Antoni F. (1999), *Geografía Regional*, Barcelona, Ediuoc, Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya
- PUDUP, M.B. (1988), "Arguments within regional geography", *Progress in Human Geography*, 12 (3): 369-390
- RIUDOR, Lluís (1989), "L'herència vidaliana en la geografía espanyola", *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, 20: 21-34
- SOLÉ I SABARÍS, Lluís (1975), "La regió: estudi i concepte" a *Miscel·lània Pau Vila*, Barcelona, Societat Catalana de Geografia/Editorial Montblanc, pp. 413-477
- SOTELO, José Antonio (2001), *Estudiar la región*, Madrid, Fundación Infodal
- STORPER, Michael (1997), *The regional world. Territorial development in a global economy*, New York, The Guilford Press
- TREBALLS DE LA SOCIETAT CATALANA DE GEOGRAFIA (1990), *Regió i geografía regional*, 21, Barcelona, Societat Catalana de Geografia/Institut d'Estudis Catalans
- VILA, Pau (1926), *La Cerdanya*, Barcelona, Barcino,